KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 23.4.2009
KOM(2009) 193 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE

Fond solidarity Európskej únie
Výročná správa za rok 2008
a
správa o skúsenostiach získaných po šesťročnom uplatňovaní nového nástroja

OBSAH

Časť 1: Výročná správa za rok 2008 ... 3

1. Úvod ... 3
2. Ešte nevybavené žiadosti a nové žiadosti doručené v roku 2008 ... 3
3. Financovanie ... 5
4. Ukončenia ... 6

Časť 2: Správa o skúsenostiach získaných po šesťročnom uplatňovaní nového nástroja 7

1. Úvod ... 7
2. Celkové výsledky implementácie fondu ... 7
3. Obmedzenia a slabé stránky fungovania fondu ... 8
4. Správa Dvora audítorov o Fonde solidarity ... 9
5. Závery: Zlepšenie fungovania nástroja ... 10

Príloha 1: Žiadosti adresované Fondu solidarity Európskej únie v roku 2008 ... 12

Príloha 2: Žiadosti adresované Fondu solidarity EÚ od roku 2002 ... 13

ČASŤ 1: VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2008

1. ÚVOD

Fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) bol zriadený dňa 15. novembra 2002[1]. V článku 12 nariadenia Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie (ďalej len „nariadenie o Fonde solidarity"), sa ustanovuje, že sa Európskemu parlamentu a Rade má predložiť správa o činnosti fondu v predchádzajúcom roku. Prvá časť tejto správy sa zaoberá činnosťami fondu v roku 2008 a rovnako ako v prechádzajúcich správach je jej predmetom zaobchádzanie s ešte nevybavenými žiadosťami a s novými žiadosťami i posúdenie realizačných správ, aby sa pripravilo ich ukončenie.

2. EŠTE NEVYBAVENÉ ŽIADOSTI A NOVÉ ŽIADOSTI DORUČENÉ V ROKU 2008

V roku 2008 sa Komisia zaoberala štyrmi žiadosťami, ktoré boli predložené v roku 2007, a boli jej doručené dve nové žiadosti o pomoc z FSEÚ. V prílohe I sa uvádza podrobný prehľad týchto prípadov posudzovaných podľa kritérií stanovených v nariadení o Fonde solidarity a podľa informácií, ktoré žiadajúce štáty mohli poskytnúť.

Spojené kráľovstvo

Po veľkých záplavách, ktoré postihli rôzne časti Spojeného kráľovstva v júni a júli roku 2007, predložili orgány Spojeného kráľovstva dňa 20. augusta 2007 žiadosť o finančnú pomoc, ktorá bola skompletizovaná dňa 26. októbra 2007. Keďže celkové priame škody vo výške viac ako 4,6 miliardy EUR prekročili prahovú hodnotu 3,267 miliardy EUR, ktorá sa uplatňuje na aktivovanie FSEÚ v prípade Spojeného kráľovstva, katastrofa spĺňala podmienky na označenie ako „veľká prírodná katastrofa" a patrila do hlavnej oblasti pôsobnosti fondu. Komisia dňa 10. decembra 2007 rozhodla, že rozpočtovému orgánu navrhne zmobilizovanie Fondu solidarity a poskytnutie finančnej pomoci vo výške 162,388 milióna EUR. V roku 2008 bol ukončený rozpočtový postup v Rade a Európskom parlamente a dňa 27. októbra 2008 bol Spojenému kráľovstvu vyplatený grant.

Francúzsko (Martinik a Guadeloupe)

Francúzske zámorské departmány Martinik a Guadeloupe, dva ostrovy Francúzskych Antíl, postihol v apríli 2007 hurikán „Dean", ktorý spôsobil vážne škody na infraštruktúre a v rôznych sektoroch ekonomiky. Francúzsko podalo žiadosť o finančnú pomoc z FSEÚ dňa 26. októbra 2007, ktorá bola skompletizovaná dňa 8. januára 2008. V prípade búrky, ktorá spôsobila škodu vo výške 511 miliónov EUR, neboli splnené kritériá stanovené v nariadení o Fonde solidarity na označenie ako „veľká katastrofa". Po zohľadnení osobitnej zraniteľnosti tohto najvzdialenejšieho regiónu (osobitne spomenutého v nariadení o Fonde solidarity)

[1] Ú. v. ES L 311, 14.11.2002.

a závažných nepriaznivých účinkov a dôsledkov Komisia dospela k záveru, že žiadosť spĺňa špecifické kritériá nariadenia o Fonde solidarity na výnimočné regionálne katastrofy. Dňa 10. septembra 2008 Komisia navrhla zmobilizovať finančnú pomoc vo výške 12,780 milióna EUR. Grant bol Francúzsku vyplatený po ukončení rozpočtového postupu v Rade a Európskom parlamente dňa 24. decembra 2008.

Grécko

V auguste 2007 bola pomerne rozsiahla časť Grécka postihnutá lesnými požiarmi, ktoré spôsobili veľké škody v rôznych ekonomických sektoroch a na životnom prostredí. Grécke orgány požiadali o pomoc z FSEÚ dňa 30. októbra 2007 a žiadosť skompletizovali dňa 24. januára 2008. Celková výška priamej škody sa odhadovala na 2,118 miliardy EUR. Keďže táto suma prevyšuje prahovú hodnotu 1 066,497 milióna EUR (t. j. 0,6 % HND), ktorá sa uplatňuje v prípade Grécka, katastrofa spĺňala kritériá na označenie ako „veľká prírodná katastrofa“. Dňa 8. apríla 2008 Komisia navrhla zmobilizovať finančnú pomoc vo výške 89,769 milióna EUR. Grant bol Grécku vyplatený po ukončení rozpočtového postupu v Rade a Európskom parlamente dňa 29. septembra 2008.

Slovinsko

V polovici septembra 2007 postihli časti Slovinska silné dažde a búrka, ktoré viedli k veľkým povodniam a zosuvom pôdy. Katastrofa spôsobila značné škody na infraštruktúre, verejných a súkromných budovách, podnikom a v poľnohospodárstve. Slovinské orgány podali žiadosť o pomoc z FSEÚ dňa 19. novembra 2007. Celková výška priamej škody sa odhadla na 233,39 milióna EUR. Keďže táto suma prevyšuje prahovú hodnotu 164,27 milióna EUR (t. j. 0,6 % HND), ktorá sa uplatňuje v prípade Slovinska, katastrofa spĺňala kritériá na označenie ako „veľká prírodná katastrofa“. Dňa 3. marca 2008 Komisia navrhla zmobilizovať finančnú pomoc vo výške 8,254 milióna EUR. Grant bol Slovinsku vyplatený po ukončení rozpočtového postupu v Rade a Európskom parlamente dňa 12. decembra 2008.

Cyprus

V roku 2008 Cyprus trpel následkami nedostatku zrážok, čo malo vážne nepriaznivé účinky na životné podmienky, ekonomiku a prirodzené životné prostredie. Cyperské orgány podali žiadosť o pomoc z FSEÚ dňa 1. júla 2008, ktorá bola skompletizovaná dňa 16. októbra 2008. Išlo o prvú žiadosť týkajúcu sa sucha. V nariadení o Fonde solidarity sa vyžaduje, aby sa žiadosť podala najneskôr desať týždňov po vzniknutí prvej škody, ktorú spôsobila príslušná katastrofa. Po trojročnom období neobvykle malých zrážok dosiahol nedostatok zrážok svoj vrchol na konci obdobia dažďov v apríli 2008. Komisia sa preto domnievala, že 22. apríl 2008, t. j. termín desať týždňov pred doručením žiadosti, je prijateľný ako dátum začiatku veľkej katastrofy.

Cyperské orgány odhadli celkovú priamu škodu, ktorá vznikla po 22. apríli 2008, na 176,15 milióna EUR. Keďže táto suma prevyšuje prahovú hodnotu 84,673 milióna EUR (t. j. 0,6 % HND), ktorá sa uplatňuje v prípade Cypru, katastrofa spĺňala kritériá na označenie ako „veľká prírodná katastrofa“. Komisia vzala do úvahy skutočnosť, že kríza bola „veľkou katastrofou“, ktorá postihla celé

územie krajiny. Verejné orgány prijali od apríla/mája 2008 rozsiahle núdzové opatrenia, aby jej čelili. Náklady na nevyhnutné núdzové operácie súvisia s dodávkou vody z Grécka a neodkladnými investíciami do vodohospodárskej infraštruktúry, aby sa v podmienkach prerušenej dodávky vody zabezpečilo fungovanie rozvodnej vodnej siete. Dňa 24. októbra 2008 Komisia navrhla zmobilizovať finančnú pomoc vo výške 7,605 milióna EUR.

Rumunsko

V júli 2008 postihli pomerne rozsiahlu časť Rumunska silné dažde, ktoré viedli k veľkým povodniam a zosuvom pôdy. Rumunské orgány požiadali o pomoc z FSEÚ dňa 1. októbra 2008. Celková výška priamej škody sa odhadla na 471,41 milióna EUR. Keďže táto suma bola nižšia ako prahová hodnota „veľkej katastrofy“, ktorá sa uplatňuje v prípade Rumunska (566,84 milióna EUR, t. j. 0,6 % rumunského HND), predstavovala však približne 83 % prahovej hodnoty, žiadosť sa posudzovala podľa kritéria na tzv. „výnimočnú regionálnu katastrofu“.

Postihnutý región je koherentnou oblasťou, ku ktorej patrí 5 žúp v severovýchodnej časti Rumunska s počtom obyvateľov 3,046 milióna. V zasiahnutej oblasti bola postihnutá veľká časť obyvateľstva, pričom boli čiastočne alebo úplne zničené ich domy a poľnohospodárske plodiny. Boli predložené dôkazy, aby sa preukázali vážne a trvalé dôsledky s vplyvom na životné podmienky a hospodársku stabilitu postihnutého regiónu. Boli hlásené vážne škody na základnej infraštruktúre, v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve, na dobytku a obytných domoch. Katastrofa spôsobila trvalé dôsledky vplývajúce na životné podmienky v postihnutom regióne, pričom sa zničilo 14 644 domácností, dlhodobo zamedzil prístup k základnej infraštruktúre (voda/energia) a vážne poškodila dopravná infraštruktúra, čo spôsobilo úplnú izoláciu približne 100 obcí. Dňa 22. januára 2009 Komisia dospela k záveru, že žiadosť spĺňa kritériá na výnimočné regionálne katastrofy a navrhla poskytnutie grantovej pomoci vo výške 11,785 milióna EUR.

3. FINANCOVANIE

Štyri prípady z roku 2007, pri ktorých rozpočtový postup nebol ukončený do konca roka (záplavy v Spojenom kráľovstve a Slovinsku, lesné požiare v Grécku a hurikán vo Francúzsku/na ostrovoch Martinik a Guadeloupe), sa riešili v rámci troch opravných rozpočtov. Rozpočtový orgán schválil predbežný návrh opravného rozpočtu č. 1/2008[2] dňa 9. apríla 2008, č. 3/2008[3] dňa 5. júna 2008 a č. 7/2008[4] dňa 21. októbra 2008. Platby sa mohli uskutočniť po prijatí rozhodnutia o grante a po podpísaní realizačnej dohody.

V roku 2008 bol fond zmobilizovaný v súvislosti s novým prípadom (sucho na Cypre)[5]. Výška pomoci sa v každom prípade určovala štandardnou metódou,

---

2 KOM(2008) 15; opravný rozpočet 1/2008 prijatý 9. apríla 2008, Ú. v. EÚ L 175, 4.7.2008, s. 1.
3 KOM(2008) 201; opravný rozpočet 3/2008 prijatý 5. júna 2008, Ú. v. EÚ L 208, 5.8.2008, s. 1.
4 KOM(2008) 556; opravný rozpočet 7/2008 prijatý 21. októbra, Ú. v. EÚ L 315, 25.11. 2008, s. 1.
5 KOM(2008) 732; opravný rozpočet 10/2008 prijatý 18. decembra 2008, Ú. v. EÚ L 27, 30.1.2009, s. 91.

ktorú Komisia už vypracovala a podrobne vysvetlila vo výročnej správe 2002/2003. V roku 2008 sa poskytla pomoc v tejto výške:

Príjemca	**Katastrofa**	**Kategória**	**Výška pomoci** (EUR)
Spojené kráľovstvo	záplavy	veľká	162 387 985
Grécko	lesné požiare	veľká	89 769 009
Slovinsko	záplavy	veľká	8 254 203
Francúzsko/Martinik a Guadeloupe	hurikán	regionálna/ najvzdialenejší región	12 780 000
Cyprus	sucho	veľká	7 605 445
Spolu			**280 796 642**

Pri žiadosti Rumunska (záplavy), ktorá bola doručená v roku 2008, nebolo možné rozpočtový postup ukončiť do konca roka. V prípade tejto žiadosti predložila Komisia predbežný návrh opravného rozpočtu č. 1/2009[6] a týmto prípadom sa bude zaoberať výročná správa za nasledujúci rok.

4. UKONČENIA

V článku 8 ods. 2 nariadenia o Fonde solidarity sa ustanovuje, že najneskôr šesť mesiacov po uplynutí jednoročnej lehoty odo dňa vyplatenia grantu predloží prijímajúci štát správu o finančnej realizácii grantu (ďalej len „realizačná správa“) s rozpisom odôvodňujúcim výdavky (ďalej len „vyhlásenie o oprávnenosti“). Na záver tohto postupu Komisia ukončí pomoc z fondu.

Pokiaľ ide o ukončenie pomoci v prípade búrky („Gudrun“) v roku 2005 vo Švédsku, o ktorej bola realizačná správa doručená 17. a 20. októbra 2007, Komisia vzala na vedomie, že vykázané výdavky predstavovali 66 455 534 EUR. Keďže celková finančná pomoc bola 81 724 975 EUR, zostávajúci rozdiel vo výške 15 269 441 EUR bol vrátený. Komisia ukončila pomoc dňa 8. júla 2008.

V roku 2008 boli Komisii doručené záverečné realizačné správy o grantoch, ktoré boli poskytnuté v roku 2006, z Bulharska (na záplavy v máji a auguste 2005), z Rumunska (na záplavy v apríli a júli 2005) a Rakúska (na záplavy v auguste 2005). Na konci obdobia, na ktoré sa vzťahuje táto výročná správa, ešte prebiehalo posudzovanie týchto realizačných správ.

[6] KOM(2009) 22.

ČASŤ 2: SPRÁVA O SKÚSENOSTIACH ZÍSKANÝCH PO ŠESŤROČNOM UPLATŇOVANÍ NOVÉHO NÁSTROJA

1. ÚVOD

FSEÚ bol zriadený v roku 2002 po veľkých záplavách v strednej Európe, aby sa reagovalo na podobné udalosti v krajinách EÚ a v krajinách, s ktorými za začali rokovania o pristúpení. Počas prvých šiestich rokov existencie fondu sa jeho prostredníctvom pomohla zmierniť finančná záťaž krajín postihnutých katastrofami a fond tým prispel k pozitívnemu obrazu Únie v očiach jej občanov, keďže sa z neho poskytovali dodatočné zdroje a pomoc v osobitne ťažkých časoch.

Po podrobnej analýze fungovania fondu Komisia v apríli 2005 predložila návrh revidovaného nariadenia o Fonde solidarity. Kľúčovými prvkami návrhu sú rozšírený rozsah pôsobnosti, aby mohlo Spoločenstvo reagovať na iné ako prírodné katastrofy, ustanovenie o preddavkových platbách, aby bolo možné rýchlejšie reagovať a zviditeľniť podporu Únie, a zjednodušenie, pričom sa zavádzajú jasnejšie kritériá na aktivovanie fondu.

2. CELKOVÉ VÝSLEDKY IMPLEMENTÁCIE FONDU

Od zriadenia fondu v roku 2002 bolo Komisii doručených 62 žiadostí o finančnú pomoc z 21 rôznych krajín: 21 z týchto žiadostí patrí do kategórie „veľké katastrofy“, 39 do kategórie „regionálne katastrofy“ a dve spĺňajú kritériá na „susedné krajiny“. Z týchto žiadostí to v 31 prípadoch viedlo k poskytnutiu finančnej podpory v celkovej výške viac ako 1,5 miliardy EUR. Komisia zamietla 29 žiadostí a dve žiadosti boli stiahnuté žiadajúcimi štátmi. Žiadosti sa týkali najrôznejších druhov prírodných katastrof, akými sú búrky, záplavy, zemetrasenia, erupcia, lesné požiare a sucho. V prílohe 2 sa uvádza prehľad všetkých žiadostí doručených od roku 2002.

Ako vyplýva zo štatistického prehľadu uvedeného ďalej, skúsenosti od roku 2002 naznačujú, že väčšina žiadostí o pomoc z FSEÚ sa nepredkladá v prípade veľkých katastrof, ktoré patria do primárneho rozsahu pôsobnosti fondu, ale v rámci výnimočných kritérií na regionálne katastrofy. Tieto kritériá – ktoré Komisia podľa nariadenia musí skúmať „s najväčšou prísnosťou“ – je aj naďalej pomerne ťažké splniť. Počet neúspešných žiadostí podľa regionálnych (výnimočných) kritérií, ktorý dosahuje asi dve tretiny, je naďalej vysoký. Žiadosti v prípade veľkých katastrof, na ktoré sa uplatňuje iba jediné kvantitatívne kritérium, boli doteraz na 100 % posúdené pozitívne.

Štatistický prehľad

Celkový počet doručených žiadostí z toho veľké katastrofy regionálne katastrofy kritérium „susedná krajina“	**62** **21** 39 2	 34 % žiadostí 63 % 3 %
Schválené žiadosti **Zamietnuté žiadosti** **Stiahnuté žiadosti**	**31** **29**[7] **2**	50 % žiadostí 47 % 3 %

3. OBMEDZENIA A SLABÉ STRÁNKY FUNGOVANIA FONDU

Aj keď fond z celkového hľadiska funguje dobre, skúsenosti získané počas prvých šiestich rokov jeho existencie naznačujú, že jeho fungovanie brzdia významné obmedzenia a slabé stránky. Súvisia s nedostatočnou rýchlosťou poskytovania finančných prostriedkov z fondu, s transparentnosťou kritérií na zmobilizovanie fondu v prípade „regionálnych katastrof“ a s jeho obmedzením na prírodné katastrofy.

Rýchlosť

Problémy, ktoré sa vynorili v súvislosti s rýchlosťou, majú pôvod v podmienkach a postupoch ustanovených v nariadení o Fonde solidarity. Fond solidarity EÚ sa často zamieňa s nástrojom rýchlej reakcie pri krízovom riadení, na tento účel však nebol vytvorený. Je nástrojom pomáhajúcim pri refinancovaní núdzových operácií, ktoré najskôr financovali verejné orgány v postihnutej krajine. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že Komisia nemôže konať z vlastnej iniciatívy, aby zmobilizovala Fond solidarity. Musí čakať na formálnu žiadosť predloženú vnútroštátnymi orgánmi, ktoré na podanie svojej žiadosti obvykle využívajú celých desať týždňov od začiatku katastrofy povolených v nariadení. Vo väčšine prípadov Komisia musí požiadať o doplňujúce informácie. Po druhé, finančné prostriedky z Fondu solidarity nie sú k dispozícii v rozpočte EÚ ihneď. Musia sa získať dodatočným finančným úsilím členských štátov nad rámec ich bežných príspevkov do rozpočtu EÚ. Predtým, ako môže byť pomoc vyplatená, musí Komisia požiadať Radu a Európsky parlament o schválenie opravného rozpočtu pomerne nepružným postupom (zvyčajne trvajúcim 2 až 4 mesiace).

Transparentnosť

Definícia „regionálnej katastrofy“ v nariadení o Fonde solidarity je pomerne nejasná a podmienky úspešných žiadostí je ťažké splniť. Keď sa nedosiahne prahová hodnota „veľkej katastrofy“, fond sa môže výnimočne zmobilizovať v prípade, že väčšinu obyvateľstva regiónu postihne výnimočná regionálna katastrofa a má vážne a trvalé nepriaznivé účinky na jeho ekonomickú stabilitu a životné podmienky. Podľa nariadenia o Fonde solidarity sa vyžaduje, aby Komisia „s najväčšou

[7] Z 29 zamietnutých žiadostí išlo v 27 prípadoch o žiadosti týkajúce sa „regionálnej katastrofy“.

prísnosťou“ preskúmala každú žiadosť týkajúcu sa regionálnej katastrofy. Výsledkom je, že členské štáty a Komisia venujú veľa času a úsilia príprave resp. posudzovaniu žiadostí, ktoré sa týkajú menších regionálnych katastrof a vo väčšine prípadov sú aj tak zamietnuté.

Rozsah pôsobnosti

Ako sa ukázalo v prípade priemyselných havárií, akou bol únik ropy z tankeru Prestige, alebo teroristických činov, ako napríklad madridský bombový útok v marci 2004, na úrovni EÚ je mimoriadne ťažké alebo dokonca nemožné primerane reagovať pomocou existujúcich nástrojov na veľké krízy, ktoré nie sú prírodného charakteru. Podobne nie je možné v súčasnosti poskytnúť pomoc z FSEÚ v prípade vážnej krízy týkajúcej sa zdravia verejnosti, akou je napríklad rozšírenie epidémie SARS do Európy alebo dôsledky havárie typu Černobyľ, ktorá by ľahko presiahla možnosti jednotlivých štátov reagovať.

Predchádzanie rizikám

Komisia preskúma spôsoby, ako do nariadenia o Fonde solidarity lepšie začleniť otázky predchádzania rizikám.

4. SPRÁVA DVORA AUDÍTOROV O FONDE SOLIDARITY

Európsky dvor audítorov (EDA) v roku 2008 predložil výsledky auditu výkonnosti v oblasti FSEÚ. Auditom sa preskúmalo, či sa z fondu poskytovala pomoc rýchlo, účinne a pružne a či boli prijímajúce štáty s fondom spokojné. Dvor s týmto zámerom preskúmal všetky žiadosti až do konca roku 2006 a pomocou dotazníkov adresovaných žiadajúcim štátom vykonal prieskum. Dvor uverejnil správu dňa 18. júna 2008 (osobitná správa č. 3/2008[8]).

Dvor zistil, že priame náklady, ktoré Komisia vynakladá na spravovanie fondu, sú nízke, a preto sa považuje za fond, ktorý funguje účinne. Administratívne postupy boli obmedzené na úroveň zabezpečujúcu ich účinnosť aj pre prijímajúce štáty. Pokiaľ ide o pružnosť, Dvor audítorov nezistil žiadne prípady, v ktorých by Komisia pri vybavovaní žiadostí o pomoc reagovala nepružne. Bolo však poznamenané, že podmienky úspešnej žiadosti je ťažšie splniť v prípade menších „regionálnych katastrof“ (v porovnaní s „veľkými katastrofami“). Správa takisto poukazuje na nejasnú definíciu regionálnych katastrof v nariadení o Fonde solidarity a možnú nejasnosť pri zamietaní v prípade takýchto katastrof. Dvor skritizoval najmä nedostatočnú rýchlosť pri uplatňovaní nástroja. Od žiadosti po platbu uplynul zvyčajne asi jeden rok. Dvor preto dospel k záveru, že fond nereagoval rýchlo. Štáty, ktoré finančné prostriedky získali, však napriek zdĺhavému postupu pri získavaní pomoci z fondu boli s fondom spokojné alebo veľmi spokojné. Dvor preto dospel k záveru, že fond splnil svoj základný cieľ prejaviť solidaritu s členskými štátmi v čase katastrofy. Odporučilo sa, aby Komisia žiadateľom poskytla podrobné usmernenia a rady, ako dosiahnuť rýchle predkladanie žiadostí.

---

[8] „Fond solidarity Európskej únie: Do akej miery je rýchly, účinný a pružný?“ Ú. v. EÚ C 153, 18.6.2008.

Komisia v plnej miere súhlasí s odporúčaním Dvora audítorov. Uverejnila usmernenia pre žiadajúce štáty a podrobne vysvetlila, akým spôsobom uplatňuje ustanovenia nariadenia o Fonde solidarity. Komisia vypracovala štandardný formulár žiadosti a podrobný usmerňovací pokyn k žiadostiam, aby sa zjednodušil postup a pomohlo vyhnúť oneskoreniam pri predkladaní informácií. Oba dokumenty sú k dispozícii na webovej stránke osobitne venovanej Fondu solidarity (http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/solidar/solid_en.htm). Komisia sa bude v súlade s návrhom Dvora audítorov naďalej snažiť, aby bola v priamom kontakte s orgánom, ktorý žiadosť pripravuje. V minulosti však boli v mnohých prípadoch žiadosti predložené „ad hoc" bez toho, aby žiadajúce štáty vopred nadviazali s Komisiou kontakt. Komisia na webovej stránke, ktorú venovala Fondu solidarity, uviedla svoje kontaktné údaje, aby sa zjednodušil prvý kontakt iniciovaný potenciálnymi žiadajúcimi krajinami.

Celkovo zastáva Komisia názor, že kritické poznámky Dvora audítorov, pokiaľ ide o nedostatočnú rýchlosť pri uplatňovaní nástroja a podporu v prípade regionálnych katastrof, svedčia o tom, že je potrebný revidovaný nástroj s jednoduchšími a jasnejšími kritériami na jeho rýchlejšie aktivovanie, ako ho navrhuje Komisia.

5. ZÁVERY: ZLEPŠENIE FUNGOVANIA NÁSTROJA

Aj keď fond z celkového hľadiska funguje dobre, najmä pokiaľ ide o veľké prírodné katastrofy, ktorým bol pôvodne určený, doteraz získané skúsenosti svedčia o tom, že je potrebné tento nástroj ďalej vyvíjať. Týka sa to najmä nedostatočnej rýchlosti poskytovania financovania prijímajúcim štátom a transparentnosti kritérií na zmobilizovanie fondu v prípade regionálnych katastrof. Dvor audítorov poukazuje na oba body. Nástroj by sa okrem toho mohol ďalej zlepšiť, aby sa umožnila primeraná reakcia na úrovni EÚ v prípade veľkých kríz, ktoré nemajú prírodný charakter. Komisia preto prijala svoj návrh nového nariadenia o Fonde solidarity dňa 6. apríla 2005 (KOM(2005) 108), ktorý sa v Európskom parlamente stretol s veľkou podporou. Týmto návrhom sa rozširuje rozsah pôsobnosti fondu a zavádzajú viaceré úpravy jeho fungovania.

Transparentnejší fond

Komisia je naďalej za zlepšovanie transparentnosti a zjednodušovanie kritérií, ktoré sa vzťahujú na mobilizáciu Fondu solidarity. Pomohlo by to vnútroštátnym orgánom, aby si vytvorili jasnejšiu predstavu o tom, kedy ich pravdepodobne fond bude môcť podporiť pri odstraňovaní následkov katastrofy. Dôležitým prvkom je preto nová definícia kritérií na aktivovanie fondu. Návrhom na zníženie prahovej hodnoty (na 1 mld. EUR/0,5 % HND, podľa toho, ktorá hodnota je nižšia) spolu so zrušením výnimočnej mobilizácie fondu v prípade regionálnych katastrof by sa zlepšila transparentnosť fondu a zároveň predišlo sklamaniam pri zamietnutiach žiadostí. Alternatívou vychádzajúcou z existujúceho nariadenia pri súčasnom zachovaní možnosti zmobilizovať fond v prípade regionálnych katastrof by bolo zaviesť jasnú kvantitatívnu prahovú hodnotu v prípade regionálnych katastrof, t. j. percentuálny podiel z regionálneho HDP (NUTS I alebo NUTS II). Oboma možnosťami by sa vo všetkých prípadoch, keď je európska solidarita skutočne potrebná, vrátane katastrof, pri ktorých sa dnes používa problematické regionálne kritérium, umožnilo zmobilizovať fond na základe jediného jasného kritéria, ktorým by bola závažnosť

škody. Takouto zmenou by sa zaistilo rovnaké zaobchádzanie a členským štátom by sa lepšie posudzovala perspektívnosť žiadosti. Z toho vyplývajúci nižší počet prípadov zamietnutých Komisiou (takmer dve tretiny v prípade regionálnych katastrof) by prispel aj k pozitívnemu obrazu Fondu solidarity ako nástroja solidárnosti.

Možnosť rýchlejšie reagovať na katastrofy

Aby sa dalo rýchlejšie reagovať, mohli by sa navrhnúť určité zlepšenia fungovania, ktoré by umožnili bezprostredné solidárne konanie v podobe preddavkovej platby prevedenej hneď, ako postihnutý štát požiada o pomoc. Táto záloha by sa považovala za preddavok na pomoc, ktorá sa má udeliť po ukončení posudzovania a rozpočtového postupu. Nevyhnutným predpokladom pri takomto rýchlejšom reagovaní na katastrofu sú však jasné a transparentné kritériá na zmobilizovanie fondu, keďže žiadajúci štát by v prípade zamietnutia žiadosti musel preddavok Komisii vrátiť.

Rozšírenie rozsahu pôsobnosti

V prípade veľkých katastrof iného ako prírodného charakteru občania odôvodnene očakávajú účasť a pomoc EÚ, čoho odrazom sú výzvy na politickej scéne, aby EÚ konala. Komisia sa preto domnieva, že prostredníctvom Fondu solidarity by malo byť možné v prípade veľkej krízy reagovať, a to nezávisle od jej charakteru alebo pôvodu. V návrhu nového nariadenia z roku 2005 sa rozširuje rozsah pôsobnosti FSEÚ, aby zahŕňal aj katastrofy súvisiace so zdravím, s teroristickými útokmi a priemyselnými/technologickými haváriami (v rámci celkového ročného stropu výdavkov FSEÚ).

Napredovanie

Aj keď Rada v súvislosti s návrhom revidovaného nariadenia o Fonde solidarity od roku 2005 nezaznamenala žiaden pokrok, Komisia je naďalej pripravená aktívne podporiť hľadanie kompromisu. Cieľom je určiť oblasti, v ktorých sa dá dosiahnuť kompromis, aby Komisia mohla zmeniť a doplniť svoj návrh. Vyzýva preto Radu a Európsky parlament na opätovné preskúmanie návrhu Komisie z roku 2005 po zohľadnení tejto správy, aby mohla Komisia predložiť zmenený a doplnený návrh v roku 2009.

PRÍLOHA 1: ŽIADOSTI ADRESOVANÉ FONDU SOLIDARITY EURÓPSKEJ ÚNIE V ROKU 2008

Žiadajúca krajina	**UK**	**FR**	**EL**	**SI**	**CY**	**RO**
Názov a charakter katastrofy	**záplavy**	**búrka „Dean“**	**lesné požiare**	**záplavy**	**sucho**	**záplavy**
Dátum vzniku prvej škody	12/06/07	17/08/07	23/08/07	18/09/07	22/04/2008	24/07/2008
Dátum žiadosti*	20/08/07	26/10/07	30/10/07	19/11/07	01/07/2008	1/10/2008
Dátum, ku ktorému boli k dispozícii úplné informácie	22/10/07	-	20/12/07	-	-	-
Prahová hodnota veľkej katastrofy (mil. EUR)	3 266,629	3 266,629	1 066,497	164,272	84,673	566,84
Celková priama škoda (mil. EUR)**	*4612*	511,2	2118,27	223,28	176,15	*471,41*
Kategória	**veľká**	regionálna	**veľká**	**veľká**	**veľká**	regionálna
Škoda/prahová hodnota	*141,19 %*	*15,65 %*	*198,62 %*	*135,92 %*	*208,03 %*	*83,16 %*
Náklady na oprávnené núdzové operácie (mil. EUR)**	356,7	*119,9*	*1007*	*154,39*	*59,45*	*390,81*
Oprávnené náklady/ celková škoda	*7,73 %*	*23,45 %*	*47,52 %*	*69,15 %*	*33,74 %*	*82,9 %*
Pomoc/oprávnené náklady	*45,53 %*	*10,66*	*8,91 %*	*4,95 %*	*12,79 %*	*3,01 %*
Výška pomoci (% z celkovej škody)	*3,52 %*	*2,5*	*4,24 %*	*3,42 %*	*4,31 %*	*2,49 %*
Dátum rozhodnutia o grante	17/06/2008	25/11/2008	08/092008	22/09/2008	2009	2009
Dátum realizačnej dohody	07/08/2008	11/12/2008	08/092008	07/11/2008	2009	2009
Poskytnutá pomoc (EUR)	162 387 985	12 780 000	89 769 009	8 254 203	7 605 445	11 785 377

* Registrácia počiatočnej žiadosti v Komisii.
** Akceptovaná Komisiou.

PRÍLOHA 2: ŽIADOSTI ADRESOVANÉ FONDU SOLIDARITY EÚ OD ROKU 2002

Rok	Krajina		Charakter katastrofy	Škoda (mil. EUR)[9]	Kategória	Poskytnutá pomoc (mil. EUR)
2002	1	AT	záplavy	2 900	**veľká**	134
	2	CZ	záplavy	2 300	**veľká**	129
	3	FR	záplavy (Le Gard)	835	regionálna	21
	4	DE	záplavy	9 100	**veľká**	444
Celková pomoc, o ktorú sa žiadalo v roku 2002						**728**
2003	1	ES	únik ropy (Prestige)	436	regionálna	8,626
	2	IT	zemetrasenie (Molise/Apúlia)	1 558	regionálna	30,826
	3	IT	erupcia (Etna)	894	regionálna	16,798
	4	IT	záplavy (severné Taliansko)	*1 900*	*(veľká)*	zamietnutá (termín)
	5	GR	nepriaznivé zimné počasie	nejasná	*(veľká)*	zamietnutá (termín)
	6	PT	lesné požiare	1 228	**veľká**	48,539
	7	FR	lesné požiare (južné Francúzsko)	531	*(regionálna)*	zamietnutá
	8	ES	lesné požiare (hranica s Portugalskom)	53	susedná krajina	1,331
	9	MT	záplavy	30	**veľká**	0,961
	10	IT	záplavy (Friuli Venezia-Giulia)	525	regionálna	zamietnutá
Celková pomoc, o ktorú sa žiadalo v roku 2003						**107,081**
2004	1	FR	záplavy (delta Rhôny)	785	regionálna	19,625
	2	ES	záplavy (Malaga)	73	(regionálna)	zamietnutá
	3-9	ES	lesné požiare (7 žiadostí)	(480)	(regionálna)	všetkých 7 zamietnutých
	10	SK	záplavy	29	(regionálna)	zamietnutá
	11	SI	zemetrasenie	13	(regionálna)	stiahnutá
Celková pomoc, o ktorú sa žiadalo v roku 2004						**19,625**

[9] *Údaje uvedené šikmým písmom podliehajú overeniu/potvrdeniu Komisiou.*

Rok	Krajina		Charakter katastrofy	Škoda (mil. EUR)	Kategória	Poskytnutá pomoc (mil. EUR)
2005	1	SK	búrka (Tatry)	203	**veľká**	5,668
	2	IT	záplavy (Sardínia)	*(223, nadhodnote-ná)*	(regionálna)	zamietnutá
	3	EE	búrka	48	**veľká**	1,29
	4	LV	búrka	193	**veľká**	9,487
	5	SE	búrka „Gudrun“	2297	**veľká**	81,725
	6	LT	búrka	15	susedná krajina	0,379
	7	EL	záplavy na rieke Evros	(112)	(regionálna)	zamietnutá
	8	RO	jarné záplavy	489	**veľká**	18,798
	9	BG	jarné záplavy	222	**veľká**	9,722
	10	BG	letné záplavy	237	**veľká**	10,632
	11	RO	letné záplavy	1050	**veľká**	52,4
	12	AT	záplavy (Tirolsko/Vorarlbersko)	592	regionálna	14,799
Celková pomoc, o ktorú sa žiadalo v roku 2005						**204.891**
2006	1	UK	výbuch v skladovacích priestoroch ropy Buncefield	*(700)*	*(regionálna)*	stiahnutá
	2	EL	záplavy na rieke Evros	372	regionálna	9,306
	3	HU	záplavy	519	**veľká**	15,064
	4	ES	lesné požiare v Galícii	(91)	*(regionálna)*	zamietnutá
Celková pomoc, o ktorú sa žiadalo v roku 2006						**24,370**
2007	1	DE	búrka „Kyrill“	*4750*	***veľká***	166,9
	2	FR	La Réunion cyklón „Gamede“	*211*	*regionálna*	5,29
	3	ES	záplavy na EL Hierro	*(18)*	*(regionálna)*	zamietnutá
	4	ES	záplavy v La Mancha	*66*	*(regionálna)*	zamietnutá
	5	UK	záplavy	*4 612*	***veľká***	162,387
	6	CY	lesné požiare	*38*	*(regionálna)*	zamietnutá
	7	ES	lesné požiare na Kanárskych ostrovoch	*144*	*(regionálna)*	zamietnutá
	8-16	IT	9 žiadostí týkajúcich sa lesných požiarov v 9 regiónoch	-	*(regionálna)*	nepripustená, zmeškaný termín

Rok	Krajina		Charakter katastrofy	Škoda (mil. EUR)	Kategória	Poskytnutá pomoc (mil. EUR)
	17	FR	búrka „Dean“/Martinik	*509*	*regionálna*	12,78
	18	EL	lesné požiare	*2 118*	***veľká***	89,769
	19	SI	záplavy	*233*	***veľká***	8,254
Celková pomoc, o ktorú sa žiadalo v roku 2007						**445,38**
2008	1	CY	sucho	*165,4*	***veľká***	7,605
	2	RO	záplavy	*471,4*	***regionálna***	11,785